

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 14. ledna 2021, na čtvrtek 1. týdne liturgického mezidobí
Biblická čtení: Žid 3,7-14; Ž 95; Mk 1,40-45

Milé sestry, milí bratři,

než se opět pokusíme zaměřit svou pozornost na čtení první, v němž na pokračování čteme z pozoruhodného Listu Židům, dovolte dnes nejprve jednu poznámku k dnešnímu úryvku evangelijnímu, na pokračování z Markova sepsání.

Jsme stále na samém začátku Ježíšova veřejného působení. Jsme v Galileji, už tedy ne v Kafarnaum, ale ostatních městečkách (kolem Genezaretského jezera), kde všude Pán Ježíš koná své první zázraky. Lidé, kteří jsou jejich svědky anebo dokonce protagonisty, příjemci zázraků, povětšinou žasnou a radují se, začíná jich za Ježíšem stále více přicházet. I jeden malomocný, kterého Ježíš následně také uzdraví. Ovšem spolu s tím mu také nařídí «ne abys někomu o tom říkal!», což očištěný malomocný neuposlechne a začne všem o zázraku vyprávět, «takže Ježíš už nemohl veřejně vejít do města, ale zůstával na opuštěných místech». Jak tomu rozumět? Proč Kristus nechce, aby se zpráva o zázraku rozšířila, a proč když se to stane, odebere se na osamělá místa a do městečka se už veřejně nevrátí?

Důvod spočívá v tom, že Pán Ježíš prostě nechtěl, aby jeho působení vyznačující se od začátku mocnými činy a znamení bylo příliš rychle spojeno s mesiánskými představami jeho současníků. Většina tehdejších Izraelitů totiž – a to jak z řad farizeů a učitelů Zákona, tak i z řad obyčejných lidí – čekala především takového Mesiáše, který vysvobodí Izrael od Římanů, zvítězí nad nimi, vyžene je pryč, navrátí národu politickou a hlavně náboženskou svobodu a znovu nastolí v lidu skutečnou Boží vládu, dodržování Zákona, a tak přinese Boží požehnání. Anebo také že očistí kult jeruzalémského chrámu a bude novým prorokem na cestě k Bohu. Čekali, že to bude člověk, poslaný od Boha, pomazaný Božím duchem (hebrejsky *mašijah*, řecky *christos*), který bude mít úspěch, kterému se Boží dílo viditelně podaří.

Jenže Pán Ježíš je jiný, přišel na zem jako mnohem větší Mesiáš. Je nejen člověk ale nejprve Boží Syn, jehož království není z tohoto světa, Mesiáš, který nezvítězí silou nýbrž Boží láskou, tím, že se stane Beránkem zabitým, který snímá hříchy světa.

Bibliisté této Kristově snaze nechtít být předčasně prohlašován za mesiáše podle tehdejších představ, ostatně velmi živých, snaze patrně zejména na počátku jeho veřejného působení, zpravidla říkají *silentium messianicum*, „mesiánské ticho, mesiánské mlčení“.

Protože i toto „mlčení“ se stalo součástí evangelia, vychází z Kristových vlastních slov a jeho reakcí, má jistě svůj význam. A nejde jen o vysvětlení Ježíšovy jinak ne úplně pochopitelné reakce v počátcích jeho veřejného pozemského působení (kterou navíc najdeme i na řadě dalších míst evangelia), ale «ne abys někomu o tom říkal!» se stalo i Božím slovem pro všechny doby i pro všechny lidi.

Celá evangelijní souvislost „mesiánského ticha“ nám může připomínat, abychom i my byli trpěliví ve svém postupném poznávání Pána Ježíše, abychom byli otevření nechat jím samým své příliš lidské představy o něm či příliš lidská očekávání stále očišťovat a korigovat.

Slovo uzdravenému malomocnému nám může připomenout, že i my některá „tajemství“ Kristova navštívení, zvláště třeba nějak uzdravujícího naši duši, uchovali nejprve ve svém nitru, hned je nerozměňovali nějakým zbytečným a předčasným mluvením, nedevalvovali a nevyprazdňovali je příliš rychlým a neuváženým sdílením. Samozřejmě, že sdílení víry a mluvení o Kristově působení ke křesťanské víře patří, je dokonce nutnou součástí zvěstování, ale jsou v životě člověka prostě i takové Boží doteky, které si – třeba jen prozatím – máme nechat jen pro sebe, nikomu o nich neříkat. Třeba proto, že ani my ani lidé kolem nás nejsme ještě připraveni je skutečně přijmout, vstřebat v celé jejich hloubce.

Jestliže až smrtí a zmrtvýchvstáním se Kristus – v evangeliu – plně projevil, jaký je to Mesiáš, tak tomu může být i u nás: Až v okamžicích různých křížů či dokonce až v okamžiku smrti

nám může dojít, proč k tomu či onomu Kristovu navštívení v našem životě došlo. Zkusme tedy vždy naslouchat, máme-li pocit, že skutečně nějak komunikujeme s Pánem Ježíšem, zda nám také neříká, že o tom či onom bychom měli zatím raději pomlčet («ne abys někomu o tom říkal/a») a raději to jen – podobně jako třeba Panna Marie – uchovávali ve svém srdci.

Vraťme se ale k úryvku z Listu Židům. Často se v různých obměnách říká, že na obrácení člověka k Bohu nikdy není pozdě, protože dokud člověk žije, milosrdný Bůh trpělivě čeká na jeho návrat, stále ho k sobě vábí, touží po něm, dává šanci a naději, chce každému stále znovu odpouštět. To je samozřejmě zcela pravda, možná opět jedna z nejdůležitějších křesťanských pravd. Ale stejně tak je pravda, možná neméně důležitá, že náš pozemský život není nekonečný a jeho čas není věčný (naopak, je ve srovnání s věčností je nesmírně krátký), že «dnes» našeho života jednou prostě skončí, přijde jeho soumrak a konec, smrt, oddělení duše od těla a poslední soud. A zároveň je pravda, že i v rámci životního «dnes» jsou některá dílčí «dnes» – různé události, situace různá údobí života – pro návrat k Bohu či další krok směrem k němu příhodnější než jiná, ve své jedinečnosti neopakovatelná.

Právě k nepromarnění či nepropášení všech těchto «dnes», celoživotních i dílčích, nás dnešní úryvek chce vybídnout. Slovy žalmu devadesátého pátého: «Až uslyšíte dnes jeho hlas, nezatvrzujte svoje srdce».

A v návaznosti na to zaznívá: «Dejte si pozor, bratři, aby nikdo z vás neměl srdce zlé a nevěřící, takže by odpadl od živého Boha». Zloba a nevíra jsou detekovány jako největší nebezpečí odpadnutí od Boha, jako největší nebezpečí, že své «dnes» promarníme.

Kupodivu tedy ne nějaký dílčí hřích (tím samozřejmě není řečeno – a už vůbec ne Listem Židům, že by bylo v pořádku páchat hříchy, zvláště po křtu ne), ale dva smrtelné stavy nitra člověka: Zloba, jíž člověk najde zalíbení ve zlu, zloba, jíž se obzvláště a zcela odvrátí od dobrého Boha. A nevíra, ztráta schopnosti vnímat Boha, Krista všude tam, kde je, ztráta vztahu a kontaktu s ním. Ty vedou k nejhoršímu odpadnutí od živého Boha, k zatvrzení srdce. Jak ale bojovat proti zlobě ve vlastním nitru a proti nebezpečí ztráty víry? Jak máme «dávat pozor», aby se to nestalo? Jistě mnoha způsoby, o tom je celý náš křesťanský život, o tom je i mnoho praktického z Listu Židům, co se ještě bude v následujících dnech číst. Dnešní úryvek nás jen vybízí «dávejte pozor». Jednoduše nás tak upozorňuje, co asi máme jako první při zpytování svého svědomí zkoumat: Zda v našem srdci nevládne zloba a zda naše víra je stále ještě živá.

Pokud zjistíme, že nám hrozí «odpadnutí od živého Boha», slábne-li živost naší víry a uhnízdila-li se v našem nitru zloba, zkusme se k Bohu a ke konání dobra co nejdříve (znovu) přimknout. To zní sice velmi obecně, ale v praxi má naplnění takové výzvy vždy docela konkrétní podobu. A právě o tu jde...